

CHARAKTERYSTYKA CZYNNOŚCI PEDAGOGICZNYCH NAUCZYCIELA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

W zreformowanym systemie edukacji nauczyciel wychowania fizycznego jest nie tylko prowadzącym lekcje wychowania fizycznego, ale przede wszystkim osobą przyjmującą na siebie obowiązki sterowania ogółem spraw związanych z wychowaniem fizycznym i zdrowiem uczniów. Nauczyciel powinien zapewnić uczniom warunki prawidłowego rozwoju fizycznego i doskonalenia sprawności fizycznej oraz dbałości o zdrowie uczniów.

Przed nauczycielem wychowania fizycznego stoją nie tylko nowe wyzwania, ale i wielka szansa uznania wychowania fizycznego za rzeczywiście znaczącą składową wychowania ogólnego.

Jeśli zaś mowa jest o czynnościach pedagogicznych, należałoby najpierw to pojęcie wyjaśnić. Stanisław Strzyżewski mówi, że **czynności pedagogiczne** to te czynności, które dotyczą wykonywania konkretnych zadań prostych (szczegółowych) związanych z realizacją poszczególnych zadań, zaplanowanych w konspekcie lub osnowie.

Do czynności pedagogicznych zaliczamy **czynności przygotowawcze**. Są to działania nauczyciela, których celem jest zapewnienie pomyślnych warunków realizacji podjętego zadania. Inne czynności to **czynności motywujące**. Polegają one na wzbudzaniu uwagi, zainteresowania i sił uczniów do wykonania zadań. Dalej są **czynności informujące**. Jest to wyposażenie wychowanków w taką niezbędną wiedzę, która pozwoli im samodzielnie pielęgnować ciało i zdrowie oraz uprawiać rekreację sportową przez całe życie. Kolejne czynności to **czynności kontrolne**. Chodzi w nich o analizę wyniku działania czynności kontroli i samokontroli, które pozwalają odkryć niedociągnięcia u każdego ucznia. Dalej Strzyżewski wymienia **czynności naprowadzające**. Pozwalają one pomóc uczniom w samodzielnej pracy skierowanej na cel. Później są **czynności korekcyjne**. Mogą one dotyczyć działań uczniów lub własnych działań nauczycielskich. Ostatnie czynności to **czynności zabezpieczające**. Chodzi tu o zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć.

Organizacja zajęć dydaktycznych ma stworzyć uczniom warunki sprzyjające poznawaniu treści nauczania, nauczyciel na każdej lekcji musi uwzględnić np. wiek uczniów, ich sprawność fizyczną, ogólny ład i karność całej zbiorowości klasy, miejsce ćwiczeń. Powinien stosować różne rozwiązania swego udziału w przebiegu organizacyjnym lekcji.

Lekcje wychowania fizycznego zawierają całe bogactwo treści nauczania, reguł dobrej organizacji pracy, działalności dydaktycznej i wychowawczej nauczyciela, proces uczenia się i aktywizacji uczniów, formowanie uczniowskiego kolektywu. Lekcje wychowania fizycznego są łańcuchem celowych działań nauczyciela i uczniów zmierzających do realizacji kolejno następujących po sobie zadań. Każde zadanie pedagogiczne zawiera w sobie element treściowy, wiążący się z pytaniem: „Co należy robić?” Zawiera też w sobie element operacyjny odpowiadający na pytanie: „Jak należy postępować?”

Nauczyciel ma możliwość wywiązania się ze swoich wychowawczych zobowiązań tylko wtedy, gdy lekcja wychowania fizycznego będzie wzbudzała zainteresowanie ucznia. Musi to być spotkanie nauczyciela i ucznia na interesujący ich temat.

Oczywiście w ramach tego spotkania cały wysiłek nauczyciela powinien koncentrować się na stworzeniu takiej atmosfery i wypełnieniu jej takimi treściami, gdzie wartości odnoszące się do ciała, jego zdrowia i mody, nabiorą zasadniczego dla ucznia sensu. Uczeń powinien uczyć się tego, by mógł samodzielnie decydować, ku jakim konkretnym wartościom będzie zmierzało jego fizyczne wychowanie. Na jego decyzję ogromny wpływ ma nauczyciel wychowania fizycznego. Wiedza ucznia o zdrowiu musi być integralną częścią całości wiedzy o sobie i świecie, jaką zdobywa on na co dzień. Zajęcia poświęcone treściom prozdrowotnym powinny posiadać odpowiednią atmosferę akceptacji, wzajemnego zaufania, kontaktu osobistego w formie dialogu, który zapewni poczucie bezpieczeństwa.

Nowe wyzwania edukacyjne wymagają innowacyjnego i wielowymiarowego spojrzenia na kształcenia nauczycieli zdrowia. Potrzebny jest nauczyciel doradca i mądry tłumacz społecznej rzeczywistości – zdolny do przyjęcia na siebie roli przewodnika po świecie wartości somatycznych, zdrowotnych i kulturowych. Te umiejętności są niezbędne, by odkryć wszelkie niedociągnięcia w kondycji uczniów. Potrzebne są też po to, by zachęcić uczniów do samodzielnej pracy nad sobą.

Jeśli zaś chodzi o czynności korekcyjne, to przecież nikt inny, jak nauczyciel wychowania fizycznego ma możliwość obserwacji dzieci w różnych warunkach i sytuacjach. Dzięki temu może on szybciej i łatwiej dostrzec nawet niewielkie odchylenia w postawie dziecka i efektywnie je korygować. Każda lekcja wychowania fizycznego powinna zawierać momenty kontroli i kształtowania postawy.

Dobra lekcja wychowania fizycznego powinna spełniać wyżej wymienione czynności pedagogiczne. Nie należy przy tym zapomnieć o zapewnieniu uczniom bezpieczeństwa podczas wykonywania ćwiczeń.

Aby podsumować dotychczasowe rozważania chciałabym przytoczyć słowa Estkowskiego: „Nauczyciel jest tą pierwszą osobą, która w sposób zamierzony i celowy zwraca się otwarcie do dziecka i pomaga mu w kształtowaniu ciała tak, aby ono będąc „mieszkańcem duszy” umacniało w zdrowiu i w sile okrzepło”.

Opracowała: Małgorzata Piłatowska